

TANTÁRGYI TEMATIKA ÉS FÉLÉVI KÖVETELMÉNYRENDSZER TRO 1023L Újkor (1789-1914)

A tantárgy elsajátításának célja:

A „hosszú 19. század” Európa polgárosodásának kora. Ismerjék meg a hallgatók ennek a korszaknak a legfontosabb folyamatait, történéseit, nagyhatalmi erőviszonyainak és diplomáciájának összefüggéseit, értsék a gazdasági és társadalmi téren bekövetkezett változások okait és következményeit. A „hosszú 19. század” történetét 2 fő rendezői elv befolyásolta: a nacionalizmus és a modernizáció. A hallgatókkal tudatosítani kell, hogy a 19. század kardinális kérdése a parasztpolitika. Azokban az államokban, ahol a jobbágycsökkentést a korszak elején többé-kevésbé megnyugtatóan rendezték – akár csak a teljes jobbágycsökkentésre koncentrálnak – ott a modernizáció gyorsabb ütemben haladt előre. Ahol ez késve vagy hiányosan történt meg (Közép- és Kelet-Európa), a hátrányok tovább halmozódtak.

Féléves tematika:

Hatalmi erőviszonyok a hosszú 19. század kezdetén

Forradalom Franciaországban. Polgári átalakulás az 1791. évi alkotmányban

A Hegypárt diktatúrája és a direktórium időszaka

A konzulátus és Bonaparte Napóleon császársága

A lengyel kérdés a „hosszú 19. században”

Az előadásokon történő részvétel: az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:

A vizsga típusa: szóbeli

A vizsgára bocsátás feltétele és az érdemjegy kialakításának módja: A kollokvium két részből áll. A hallgatónak először 6 beugró kérdésre (fogalmak, személyek, évszámok) kell válaszolnia az elhangzott előadások anyagából. Ha 2 helytelen választ ad, sikertelen a beugró. Vizsgatétel sikeres beugró után húzható. Ezt követi a vizsgatétel elmondása.

A szóbeli vizsga témakörei:

1. Hatalmi erőviszonyok a hosszú 19. század kezdetén
2. Forradalom Franciaországban. Polgári átalakulás az 1791. évi alkotmányban
3. A Hegypárt diktatúrája és a direktórium időszaka
4. A konzulátus és Bonaparte Napóleon császársága
5. Európa a Szent Szövetség korában
6. A lengyel kérdés a „hosszú 19. században”
7. Az ipari forradalom és hatása Európában
8. A krími háború és az európai nagyhatalmak. Az 1850-es és 1860-as évek diplomáciája
9. Az olasz egység
10. Az USA polgárháborúja
11. A német egység
12. II. Sándor a reformer cár
13. Szövetségi rendszerek kialakulása és működése Európában a 19. század utolsó harmadától az első világháborúig
14. Japán és Kína a 19. században

Kötelező és ajánlott irodalom:

- Anderle Ádám: Spanyolország története. Bp., 1999.
- Burke, Edmund: Töprengések a francia forradalomról. Bp., 1990.
- Campan, Mme: Mária Antoinette magánélete. I-II. Bp., 1925-1926.
- Castelot, André: Joséphine. Bp., 2000.
- Castelot, André: Napóleon és a nők. Bp., 1999.
- Castelot, André: Napóleon. Bp., 1999.
- Czövek István: Fejezetek a hosszú 19. század történetéből. Nyíregyháza, 2005.**
- Czövek István: Oroszország külpolitikája II. Sándor korában és a közvélemény. Nyíregyháza, 1996.
- Csorba László: „Egy becsületes középutas” (Camillo Benso di Cavour 1810-1861). In: Szvák Gyula (szerk.): Szürke eminenciások. Bp., 1989. 221-247.
- Csorba László: Kancellár és „orvos”. (Klemens Lothar von Metternich 1773-1859). In: Szvák Gyula (szerk.): Szürke eminenciások. Bp., 1989. 179-201.
- Davies, Norman: Lengyelország története. Bp., 2006.
- Diószegi István: A hatalmi politika másfél évszázada 1789-1939. Bp., 1997.**
- Diószegi I. – Harsányi I. – Krausz T. – Németh I.: 20. századi egyetemes történet. 1890-1945. I. Bp., 1999.
- Duby, Georges – Mandrou, Robert: A francia civilizáció ezer éve. Bp., 1975.
- Erdődy Gábor: A vaskancellár. (Otto Bismarck 1815-1898). In: Szvák Gyula (szerk.): Szürke eminenciások. Bp., 1989. 269-288.
- Font Márta – Krausz Tamás – Niederhauser Emil – Szvák Gyula: Oroszország története. Bp., 1997.
- Furet, Francois: A francia forradalom története 1770-1815. Bp., 1996.
- Gunst Péter (szerk.): Európa története. Debrecen, 1996.
- Hahner Péter: A Bastille-től Waterlooig. Bp., 1989.
- Hahner Péter: A régi rend alkonya. Egyetemes történet 1648-1815. Bp., 2006.
- Hahner Péter: Napóleon rendőrminisztere (Joseph Fouché 1759-1820). In: Szvák Gyula (szerk.): Szürke eminenciások. Bp., 1989. 161-177.
- Heller, Mihail: Az Orosz Birodalom története. Bp., 2003.
- Hobsbawn: A forradalmak kora. Bp., 1988.
- Jászai Magda: Cavour. Bp., 1986.
- Jelavich, Barbara: A Balkán története. Bp., 1996.
- Kiss Aladár: Olaszország története. Bp., 1975.
- Kissinger, Henry: Diplomácia. Bp., 1998.
- Kennedy, Paul: A nagyhatalmak tündöklése és bukása. Gazdasági változások és katonai konfliktusok 1500-2000. Bp., 1992.
- Köpeczi Béla: A francia felvilágosodás. Bp., 1986.
- Kövér Lajos: Turgot politikai pályája. In: Aetas, 1994/4. 107-131.
- Kövér Lajos: XVI. Lajos és Franciaország. In: Aetas, 1994/2. 75-99.
- Lefebvre, Georges: Napóleon. Bp., 1975.
- Ormos Mária - Majoros István: Európa a nemzetközi küzdőtéren. Bp., 2003.**
- Roberts, Martin: Európa története 1789-1914. Az ipari forradalom és a liberalizmus kora. Bp., 1992.
- Roberts, Martin: Európa története 1900-1973. Az új barbárság kora? Bp., 1992.
- Sellers-May-McMillen: Az Egyesült Államok története. Bp., 1995.
- Soboul, Albert: A francia forradalom története. 1789-1799. Bp., 1999.
- Tarle, Jevgenyij: Napóleon. Bp., 1972.
- Tarle, J.: Talleyrand. Bp., 1964.
- Tulard, Jean: Napóleon. Bp., 1997.
- Vadász Sándor: Emberek és eszmék a francia forradalomban 1789-1799. Bp., 1989.
- Vadász Sándor (szerk.): 19. századi egyetemes történelem 1789-1890. Osiris Kiadó, Bp., 2011.**
- Zsigmond László: Franciaország 1789-1968. Bp., 1969.

Források:

- Diószegi István (szerk.): Egyetemes történeti szöveggyűjtemény 1789-1914. Bp., 2001.
- Hahner Péter (szerk.): A nagy francia forradalom dokumentumai. Bp., 1999.

Vadász Sándor (szerk.): A francia forradalom dokumentumai. Bp., 1967.

Nyíregyháza, 2021. szeptember 1.

Dr. habil. Zsoldos Ildikó
intézetigazgató, főiskolai tanár